

Vejledning til ansøgning om tilskud til etablering af højhastighedsbredbånd

Kontor/afdeling
Center for Tele

Dato
25. juni 2018

J nr. 2018 -10170

Indhold

1. Vejledningens formål	2
2. Ansøgningsproces	2
2.1 Tjekliste – hvad skal du/I nå inden ansøgningsfristen?	2
2.2 Hvilke projekter kan søge tilskud?	3
2.3 Hvem kan søge om tilskud?	4
2.4 Afgrænsning af projektområde	5
2.5 Valg af teknologi	7
2.6 Egen- og medfinansiering	8
2.7 Annoncering af projekter	9
2.8 Valg af bredbåndsudbyder	11
2.9 Partnerskabsaftale	11
2.10 Hvordan søger vi om støtte?	12
2.11 Frister i ansøgningsproces	14
2.12 Vurdering af projektansøgningen	15
<i>Pointmodellen</i>	16
2.13 Hvornår gives der svar på, hvilke projekter der får tilskud?	16
2.14 Ændringer i projektet efter tilsagn er givet	17
2.15 Hvor kan jeg få svar på spørgsmål?	18
3. Vejledning til kommuner	18
4. Information til bredbåndsudbyder. Krav til det etablerede net	19
4.1 Åben engrosadgang	20
4.2 Passiv fysisk infrastruktur	23
5. Udbetaling af tilskud	24
<i>Støtteberettigede omkostninger</i>	25
5.1 Bortfald og tilbagebetaling af tilskud	26
6. Retsgrundlag og klageadgang	27
Bilag 1 – Revisionsinstruks for projekter, der modtager tilskud fra bredbåndspuljen	28

1. Vejledningens formål

Dette dokument er en vejledning til ansøgning om tilskud fra statens bredbåndspulje. Formålet med bredbåndspuljen er at forbedre dækningen af bredbånd i de dårligst dækkede områder i Danmark ved etablering af højhastighedsbredbånd. Vejledningen beskriver, hvordan du/l udarbejder en ansøgning, og hvad der sker, efter der er givet tilsagn om tilskud.

Afsnit 2 beskriver betingelserne for at ansøge om tilskud og de enkelte dele af ansøgningsprocessen. Afsnittet redegør desuden for de kriterier, et projekt skal opfylde for at opnå point i den pointmodel, som benyttes ved afgørelse af, hvilke projekter, der får tilskud.

Afsnit 3 er henvendt særligt til kommuner og indeholder information om, hvilke muligheder kommunerne har for at støtte de lokale bredbåndsprojekter.

Afsnit 4 er primært relevant for bredbåndsudbydere samt for sammenslutninger, der selv forventer at komme til at eje det etablerede net. Afsnittet beskriver, hvilke krav der er til etablering af nettet, herunder krav om åben engrosadgang.

Afsnit 5 indeholder vejledning om udbetaling af tilskud, herunder rateudbetalinger, samt information om hvilke omkostninger, der er tilskudsberettigede.

2. Ansøgningsproces

2.1 Tjekliste – hvad skal du/l nå inden ansøgningsfristen?

- Dan en arbejdsgruppe. Det er en fordel at være flere, der kan samarbejde om projektet og deles om arbejdsopgaverne.
- Tjek betingelserne, herunder de kriterier som indgår i den pointmodel, som Energistyrelsen anvender til at afgøre, hvilke projekter, der får tilsagn om tilskud.
- Saml opbakning i lokalområdet. Hvor mange i området vil være med, og hvor meget egenbetaling er man villig til at betale? De interesserede samles i en sammenslutning.
- Få styr på adresserne i projektområdet og få sendt indsigelse til Energistyrelsen senest 31. august 2018, hvis én eller flere adressers status skal ændres. Man kan se Energistirelsens kort over tilskudsberettigede adresser [her](#).
- Annoncér projektet i mindst tre uger på Energistirelsens hjemmeside for at få tilbud fra bredbåndsudbydere. Frist for annoncering er 3. oktober 2018, men vi anbefaler at annoncere tidligere end det.
- Vælg bredbåndsudbyder på baggrund af modtagne tilbud.

- Indled dialog mellem lokale sammenslutninger/projekter og kommunen for at undersøge, om kommunen vil støtte projektet økonomisk og eventuelt også deltage direkte i projektet.
- Indgå partnerskabsaftale mellem sammenslutning, bredbåndsudbyder og eventuelt den lokale kommune, hvor roller og de nærmere detaljer i projektet fastlægges.
- Send ansøgning til Energistyrelsen via [tilskudsportalen](#) senest 31. oktober 2018.

2.2 Hvilke projekter kan søge tilskud?

Man kan søge tilskud til dækning af adresser, der maksimalt kan få 10 Mbit/s download og/eller 2 Mbit/s upload, og hvor der ikke er konkrete planer om at etablere bedre dækning inden for de næste tre år. For at være tilskudsberettiget er det nok, at en adresse ikke har enten 10 Mbit/s download eller 2 Mbit/s upload. Begge krav behøver ikke være opfyldt.

Der ydes dog ikke tilskud til adresser, som ligger i en byzone i en såkaldt bykommune¹. Adresser, som er beliggende i en landzone eller i et sommerhusområde i en bykommune, er fortsat berettigede til at søge om tilskud fra bredbåndspuljen.

Konkret skal I tjekke, om de adresser, I vil have med i et projekt, er medtaget på [Energistylens interaktive kort over tilskudsberettigede adresser](#). Det interaktive kort er en hjemmeside med oplysninger om adressers status i forhold til at kunne søge tilskud. Kortet skal anvendes til indsigelser i forhold til kortlægningen samt til angivelse af, hvilke adresser der indgår i projektområdet i forbindelse med ansøgning om tilskud.

På kortet kan I se tre typer af adresser:

1. Adresser med maksimal hastighed på 10 Mbit/s download og/eller 2 Mbit/s upload (Markeret med gul prik).
2. Adresser med maksimal hastighed på 5 Mbit/s download og/eller 1 Mbit/s upload (Markeret med rød prik).
3. Ikke tilskudsberettigede adresser. Adresser med mere end 10 Mbit/s download og 2 Mbit/s upload samt adresser, som ligger i en byzone i en bykommune (Markeret med hvid prik),

¹ En liste over bykommuner kan ses på: <https://www.livogland.dk/vidensbase/kommuner/bykommuner>. På boligejer.dk kan du selv slå din adresse op og se, om den ligger i en byzone. Under punktet: Ejeroplysninger, planer, zonestatus fremgår det, hvilken zone din adresse er placeret i.

Det vil også være vist for den enkelte adresse, om det er en landzoneadresse i en land- eller yderkommune². Andelen af disse adresser i et projekt har betydning for projektets pointscore.

Se mere om kriterierne for point i afsnit 2.12.

Kortet er baseret på oplysninger fra alle bredbåndsudbydere om, hvad deres dækning er i dag, og om de har konkrete planer for udrulning inden for tre år. Der kan derfor være adresser, der i dag ikke har god dækning, som er markeret med hvid prik på kortet, fordi en udbyder har oplyst, at de vil forbedre dækningen inden for tre år. En adresse kan også være hvid, hvis den ikke er registreret som en bolig, en aktiv virksomhedsadresse eller et sommerhus, eller hvis der er tale om en byzoneadresse i en bykommune.

Det er vigtigt, at I fra starten tjekker, at alle adresser i det projekt, I har planlagt, er markeret som tilskudsberettigede på Energistyrelsens kort. På samme måde skal I tjekke, om der er adresser, der ikke burde være tilskudsberettigede. Det kan fx være et hus, der ikke længere kan bruges til bolig eller en bygning, der er registreret forkert i BBR-registret.

Hvis I mener, at der er adresser, som er markeret forkert på kortet, kan I indberette det til Energistyrelsen senest 31. august 2018. Det sker ved at klikke på prikken ud for den ønskede adresse, hvorefter I kan oplyse, hvordan I mener, at adressen burde være markeret og hvorfor. Energistyrelsen vil så undersøge, om adressen skal være registreret som tilskudsberettiget eller ej. Det er væsentligt, at kortet er korrekt, da det har betydning for jeres pointscore.

Der vil komme opdateringer til kortlægningen under ansøgningsrunden på baggrund af de indsigelser, Energistyrelsen modtager. Derfor vil I kunne opleve, at adresser inden for jeres projektområde kan skifte markering.

Hvis du tegner abonnement på nyheder om bredbåndspuljen på [Energistyrelsens hjemmeside](#), får du automatisk besked, hvis kortet opdateres.

Vær opmærksom på, at der ikke kan gives tilskud til dækning ved samlede områder med nybyggeri eller nye udstykninger. Dog kan der gives tilskud til dækning ved enkeltstående nybyggeri eller en enkeltstående ny-udstyknings.

2.3 Hvem kan søge om tilskud?

Ansøgninger kan indsendes af sammenslutninger af borgere og virksomheder eller af kommuner på vegne af de lokale borgere og virksomheder. Det mindste antal

² En liste over landkommuner kan ses på: <https://www.livogland.dk/vidensbase/kommuner/landkommuner>. En liste over yderkommuner kan ses på: <https://www.livogland.dk/vidensbase/kommuner/yderkommuner>.

adresser, der kan søges tilskud til, er to, men gerne flere. Det er ikke muligt at søge tilskud som enkeltperson.

En sammenslutning består af de borgere eller virksomheder, der ønsker bedre bredbåndsdækning til deres bolig-, sommerhus- eller virksomhedsadresse. Sammenslutningen kan stifte en forening eller blot indgå et mere uformelt samarbejde. Sammenslutningen kan også være en allerede eksisterende forening, fx bylaug, grundejerforening osv.

Inden I søger tilskud, skal I sikre jer, at den, der sender ansøgningen ind, repræsenterer alle de individuelle adresser, der søges tilskud til. Hvis sammenslutningen er organiseret som en forening, skal I overholde de regler, der gælder for foreningen i forhold til, hvad der skal til for, at foreningen må binde medlemmerne til at være med i en aftale, der har økonomisk betydning for dem. Det kan fx være, at der er krav om en beslutning på en generalforsamling.

I forbindelse med ansøgningen skal I fremsende dokumentation for, at foreningen har opnået det fornødne tilsagn fra foreningens medlemmer. Det kan fx være i form af en kopi af foreningens vedtægter samt referat fra en generalforsamling.

Hvis der er indgået et mere uformelt samarbejde, skal alle deltagere give en individuel fuldmagt. På [Energistyrelsens hjemmeside](#) ligger der en skabelon til en skriftlig fuldmagt, som I med fordel kan benytte.

Når I indsender jeres ansøgning via Energistyrelsens tilskudsportal, skal der vedlægges fuldmagter fra alle de tilskudssøgende adresser.

Det er vigtigt, at alle deltagere i sammenslutningen er klar over, hvad de forpligter sig til i forbindelse med ansøgningen, særligt i forhold til egenbetaling, samt at man giver adgang til at etablere forbindelsesstik inde i boligen/virksomheden samt til eventuelt gravearbejde på grunden.

Hvis det senere viser sig, at en eller flere adresser alligevel ikke ønsker at deltage i et projekt, som har fået tilsagn om tilskud, vil det nemlig kunne betyde, at tilskuddet bliver mindre eller helt bortfalder. Hvis der sker ændringer efter tilsagn om tilskud, skal I med det samme ansøge Energistyrelsen om en ændring af projektet. Læs mere i afsnit 2.14.

2.4 Afgrænsning af projektområde

Når I skal afgrænse et projektområde, kan I benytte jer af Energistyrelsens [bredbåndskort](#) til at afgøre, hvilke adresser som skal indgå i projektområdet.

Der skal være mere end én adresse i et projektområde, men der er ingen øvre grænse for, hvor stort projektområdet kan være.

Adresserne i projektområdet skal være geografisk sammenhængende. Alle tilskudsberettigede adresser inden for projektområdet skal indgå i projektet enten som 'tilskudssøgende' eller som 'ikke tilskudssøgende'. Det samlede antal tilskudsberettigede adresser inden for et projektområde kalder vi 'mulige adresser'.

Det har betydning for projektets pointscore, hvor mange af de 'mulige adresser', som søger tilskud. Jo flere tilskudssøgende adresser ud af det samlede antal mulige adresser i projektområdet, jo bedre pointscore opnår jeres projekt.

Hvornår er et område geografisk sammenhængende?

Energistyrelsen har fastsat en række kriterier for, hvornår adresser betragtes som sammenhængende.

Overordnet betyder et geografisk sammenhængende område, at alle tilskudssøgende adresser i et projekt skal kunne nås uden at springe nogen tilskudsberettigede adresser over inden for projektområdet. Det betyder, at alle tilskudsberettigede adresser, som passeres, hvis man følger vejene i området, skal medregnes i projektområdet. Hvis adressen ikke ønsker at søge om tilskud fra bredbåndspuljen, skal adressen tælles med i projektområdet som mulig adresse, men skal indgå i projektet som ikke tilskudssøgende. Til gengæld kan I godt springe adresser over, der har god dækning (de hvide prikker). Det vil sige, at I kan fortsætte jeres projekt på den anden side af nogle adresser, der ikke er tilskudsberettigede.

På [Energistyrelsens hjemmeside](#) kan I se en række eksempler på, hvilke adresser der skal medregnes i et projektområde.

Bemærk, at et sammenhængende område kan være forskelligt afgrænset alt efter, om I får lagt kabler eller får dækning via trådløs teknologi. Hvis I vælger en trådløs teknologi, vil det område, der kan nås med udrulningen, som regel være en cirkel i en vis afstand fra masten. I sådanne tilfælde, vil det være muligt at have veje med i projektet, der ikke hænger direkte sammen, men som alle kan dækkes fra masten.

Læs nærmere om valg af teknologi i afsnit 2.5.

Hvis I bliver i tvivl om, hvordan området bør afgrænses, kan Energistyrelsen svare på spørgsmål. Vær opmærksom på, at Energistyrelsen ikke kan godkende en ansøgning, hvis projektområdet ikke er reelt geografisk sammenhængende. Alle de tilskudsberettigede adresser fra Energistyrelsens kortlægning, som ligger inden for projektområdet, skal medregnes i projektet, enten som tilskudssøgende eller som ikke tilskudssøgende. Ansøgninger, som ikke opfylder kravet, vil skulle ændres for ikke at blive afvist.

Hvis Energistyrelsen vurderer, at området ikke er sammenhængende, eller at alle relevante adresser ikke er talt med, vil styrelsen tage kontakt til projektet.

Når I fastsætter projektområdet, er det en god idé, at I har sat jer ind i de kriterier, ansøgningen bliver vurderet ud fra. Kriterierne er fastsat i pointmodellen. Læs mere om pointmodellen i afsnit 2.12. Det samlede antal adresser i projektet, tilslutningsprocenten og antallet af dårligst dækkede adresser har blandt andet betydning (Kriterie 1 og 2), hvorfor det er vigtigt at få lavet så optimal en afgrænsning som muligt.

Justering af projektområde efter valg af bredbåndsudbydere

Når I har valgt teknologi og udbydere efter annoncering af jeres projekt på Energistyrelsens hjemmeside, kan I lægge jeres endelige plan for projektet.

Læs mere om annoncering i afsnit 2.7.

I forbindelse med den endelige plan for projektet kan det være relevant at justere det sammenhængende område, som I ønsker at have med i projektet. Det kan fx være, at valg af en trådløs teknologi gør, at I kan dække veje, som I ikke ellers havde overvejet at få med i projektet. Det kan også være, at dialogen med bredbåndsudbydere fører til andre ændringer af projektområdet. En eventuel opdatering af Energistyrelsens kort over ansøgningsberettigede adresser kan ligeledes have betydning for projektområdet.

Det væsentligste er, at I tæller alle adresser indenfor projektområdet med, når I skal opgøre antallet af mulige adresser i jeres ansøgning.

Vær opmærksom på, at hvis I ændrer væsentligt på antallet af adresser eller placeringen af området, vil der være brug for en ny annoncering.

Kontakt Energistyrelsen, hvis I ikke er sikre på, om der er brug for en ny annoncering.

2.5 Valg af teknologi

I kan frit vælge, hvilken teknologi – eller kombination af teknologier – I vil bruge. Det skal dog være teknologier, der reelt kan give meget høje hastigheder for både download og upload. Konkret skal nettet kunne give 30 Mbit/s download og 5 Mbit/s upload, når det er bygget, og senest i 2020 skal det kunne give 100 Mbit/s download og 30 Mbit/s upload. Der skal være tale om stabile, oplevede hastigheder, som kan fås indendørs.

EU-reglerne om statsstøtte til udrulning af bredbånd³ bestemmer, at man kan vælge mellem følgende teknologier:

³ Kommissionens forordning (EU) Nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttens forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108.

- Fibernet, dvs. fibernet hele vejen til adressen.
- Kobbernet, der opgraderes, så et højhastighedsnet med fx fiber bygges ud til et gadeskab og dermed kommer tættere på adressen, og hvor forbindelsen fra gadeskab til adressen sker over kobbernet.
- Opgraderede kabel-tv-net, dvs. kabel-tv-net, der kan give høje hastigheder ved at bruge standarder som CMTX og DOCSIS 3.0 eller senere standarder.
- Avancerede trådløse net, fx faste trådløse forbindelser. 4G-mobilnet (også kaldet LTE) er også en mulighed, hvis den nødvendige kvalitet og hastighed kan sikres på de enkelte adresser i projektet.

I skal være opmærksomme på, at ved kablede forbindelser, skal der være etableret netadgang helt ind til den enkelte bygning og etableret forbindelsesstik i huset. Det er ikke nok, at der er lagt netadgang til skellet.

Hvis I ønsker at bruge mobilteknologi, så skal I være opmærksomme på, at det ikke vil være muligt, hvis der i samme område blev stillet dækningskrav i tilladelser til mobilnet i forbindelse med auktionen over 1800 MHz-frekvensbåndet i 2016. Det vil heller ikke være muligt at anvende mobilteknologi i puljeprojekter i områder, hvor der bliver stillet dækningskrav ved den kommende auktion over 700- 900- og 2300 MHz-frekvensbåndene.

Du kan finde mere information om dækningskravene i 1800 MHz-auktionen og i de kommende auktioner på [Energistyrelsens hjemmeside](#).

Bemærk, at valget af teknologi kan have betydning for, hvordan jeres projekt-område kan afgrænses, jf. afsnit 2.4.

2.6 Egen- og medfinansiering

Bredbåndspuljen kan højest give tilskud på 100.000 kr. i gennemsnit pr. adresse. Bredbåndsudbyderens investering i projektet, borgere og virksomheders egenbetaling samt et eventuelt tilskud fra den lokale kommune kan være med til at gøre det ansøgte gennemsnitlige tilskud pr. adresse mindre.

For hver adresse som deltager i jeres projekt, skal projektet selv betale en egenbetaling på mindst 4.000 kr. inkl. moms. I vælger selv, hvordan egenbetalingen findes. Det kan være ved, at hver enkelt adresse selv betaler mindst 4.000 kr. Det kan være, at nogle adresser fx betaler 6.000 kr. og andre kun 2.000 kr., så det i gennemsnit giver mindst 4.000 kr.

Andre muligheder er, at en deltagende borger eller virksomhed lægger et større beløb, som dækker flere adresser, eller at foreningen betaler via sin formue.

Endelig er det muligt at regne bidrag fra private fonde eller andre typer af private sponsorater til projektet med i egenbetalingen. Det vigtige er, at projektet har en samlet egenbetaling svarende til et gennemsnit på mindst 4.000 kr. pr. adresse. Bidrag fra bredbåndsudbyderen og et eventuelt tilskud fra kommunen kan ikke medregnes som egenbetaling.

Hvis I vælger at betale mere end 4.000 kr. i gennemsnit pr. adresse vil det betyde, at projektet får tildelt point i den pointmodel, som Energistyrelsen vurderer ansøgningerne ud fra. Jo højere egenbetaling, jo flere point tildeles projektet. Jo flere point et projekt har, jo større sandsynlighed er der for at opnå tilskud. Højeste point gives for en ekstra gennemsnitlig egenbetaling på 10.000 kr. pr. adresse.

I kan læse nærmere om pointmodellen i afsnit 2.12.

En kommune kan vælge at være med til at finansiere et projekt. Vi anbefaler, at projektet tidligt i forløbet kontakter sin kommune og hører nærmere om denne mulighed. Kommunen kan frit vælge, hvor stort et eventuelt tilskud til et projekt skal være. I afsnit 3 kan du læse mere om kommunens forskellige muligheder for at deltage i et projekt.

Bredbåndsudbyderne er med til at finansiere projekterne ved at give attraktive tilbud på at gennemføre projektet i konkurrence med andre bredbåndsudbydere.

Når en kommune vælger at medfinansiere et projekt, har det betydning for projektets samlede pointscore. Kommunens finansiering bliver nemlig trukket fra den gennemsnitlige samlede pris pr. tilskudssøgende adresse, når der skal gives point i pointmodellens kriterie 5. Det samme gælder den del af finansieringen bredbåndsudbyderen selv bidrager med.

2.7 Annoncering af projekter

For at kunne få tilskud fra bredbåndspuljen skal et projekt først annonceres på [Energistyrelsens hjemmeside](#). Projektet skal være annonceret i mindst tre uger. Annonceringen giver alle bredbåndsudbydere mulighed for at give jer et tilbud, så I kan vælge det tilbud, der er bedst for jeres projekt. I må ikke indgå aftale med en bredbåndsudbyder, inden projektet har været annonceret, og fristen angivet i annonceringen er udløbet.

Det kan være en fordel at annoncere projektet i mere end tre uger, så udbyderne har ekstra god tid til at komme med tilbud. Hvis I skal nå at annoncere et projekt med henblik på ansøgning om tilskud fra bredbåndspuljen i 2018, skal det allersenenest ske den 3. oktober 2018, hvilket er fire uger før ansøgningsfristen. Når de 3 uger, hvor projektet minimum skal være annonceret, er udløbet, vil I have en uge til at gennemgå de modtagne tilbud, vælge udbyder, tilrette projektet og indgå

en endelig aftale. Vi anbefaler, at I går i gang med annonceringen så hurtigt som muligt, så I har mest muligt tid til indgå aftale med en bredbåndsudbyder.

Projekter, der blev annonceret til 2016- eller 2017-puljerne, og som ikke fik tilskud, skal annonceres igen for at ansøge om tilskud fra bredbåndspuljen i 2018. Husk at sætte jer ind i de ændrede vilkår for 2018-puljen, som kan betyde, at I er nød til at justere jeres projekt.

Ud over annonceringen på Energistyrelsens hjemmeside anbefales det, at I også selv gør forskellige udbydere opmærksomme på, at I gerne vil gennemføre et projekt, og hører dem om, hvad der skal til, for at de vil give tilbud på projektet. Udbyderne har fået mulighed for at oplyse en kontaktperson, som I kan kontakte.

I kan finde listen på [Energistyrelsens hjemmeside](#).

Hvordan får vi annonceret vores projekt?

I praksis sker annonceringen ved at indtaste nogle få oplysninger om projektet på [Energistyrelsens hjemmeside](#).

Annonceringen skal som minimum indeholde oplysninger om, hvor projektet geografisk er placeret, og hvor mange adresser I cirka forventer, der ønsker at deltage i projektet, samt angive en kontaktperson, som udbyderen kan henvende sig til for at få yderligere oplysninger om projektet og sende tilbud til. I behøver ikke at have en detaljeret projektplan på dette tidspunkt i processen.

Ændrer antallet af adresser sig væsentligt i løbet af annonceringen, skal I kontakte Energistyrelsen for at få opdateret jeres annoncering. Annonceringen kan ændres så mange gange, der er behov for det, men I skal være opmærksomme på, at der ved væsentlige ændringer vil blive fastsat en ny frist på 3 uger. Annonceringen kan ikke ændres efter den 3. oktober 2018.

Hvis I på forhånd er i tvivl om, hvor mange adresser der skal indgå i det endelige projekt, kan I også vælge at annoncere flere projekter sideløbende. Det endelige projekt, der ansøges om tilskud til, skal stort set svare til det annoncerede med hensyn til antallet af tilskudssøgende adresser. Bemærk, at selvom en adresse godt kan indgå i flere annoncerede projekter, så kan en adresse kun indgå i én ansøgning.

Det er et krav, at annonceringen er teknologineutral. Derfor må I ikke have valgt en teknologi på forhånd, når I annoncerer projektet. Forskellige teknologier kan give høje og stabile hastigheder.

Se nærmere i afsnit 2.5 om valg af teknologi.

Energistyrelsen offentliggør løbende en liste over annoncerede projekter på styrelsens hjemmeside, så udbyderne kan få et samlet overblik over projekter, de kan give tilbud på.

2.8 Valg af bredbåndsudbyder

Når annonceringen af jeres projekt er færdig, kan I på baggrund af de tilbud, I har modtaget fra bredbåndsudbyderne vælge, om I vil indgå aftale om et partnerskab og gå videre med projektet.

Læs nærmere om partnerskabsaftalen i afsnit 2.9.

Til orientering kan det nævnes, at der ikke stilles krav til, hvad der er en bredbåndsudbyder. Der kan være tale om velkendte nationale, regionale eller lokale selskaber med forskellige typer af bredbåndsprodukter, eller helt nye selskaber, der fx stiftes til netop det konkrete projekt. Selskabet kan være kundeejet, aktieselskab osv.

Begrebet bredbåndsudbyder dækker over selskaber med alle typer bredbånds-teknologier, fx antenneforeninger, mobilselskaber, fiberselskaber mv.

Det har ikke betydning for ansøgningen, hvem der ejer selskabet. I kan fx vælge selv at eje og drive nettet efter etablering. I så fald bliver I selv bredbåndsudbyder, men I skal være opmærksomme på, at der stilles en lang række krav fx at give andre udbydere adgang til det støttede net. Disse krav kræver en høj grad af teknisk og økonomisk viden, som I enten selv skal have, eller som I vil skulle købe som konsulenttjenester.

Tilskud udbetales til ejeren af nettet, efter projektet er gennemført, eller eventuelt i rater efterhånden som projektet gennemføres. Hvis jeres sammenslutning selv vil eje nettet, skal I derfor også sørge for finansiering, indtil tilskuddet udbetales.

I afsnit 5 kan I se mere om, hvilke omkostninger som er tilskudsberettigede.

Når I har set, hvad der kommer af forskellige tilbud, er det op til jer at vælge det tilbud, der er bedst for jer i forhold til hastigheder, priser, hvor hurtigt projektet kan gennemføres osv.

2.9 Partnerskabsaftale

Når I har valgt, hvilken bredbåndsudbyder I vil arbejde sammen med, skal I lave en partnerskabsaftale.

Partnerskabsaftalen indgås mellem sammenslutningen af borgere og virksomheder, bredbåndsudbyderen og eventuelt den lokale kommune (hvis den har valgt at deltage i projektet). Her bør de forskellige roller beskrives, og hvem der har ansvar for hvad, herunder hvem der ejer det færdigetalerede net.

Det skal bl.a. aftales, hvem der ansøger, hvis der både er en kommune og en sammenslutning med, og hvad parternes roller ellers er. Nogle funktioner er givet på forhånd. Det er kun en sammenslutning eller en kommune, der kan sende ansøgningen ind, og det er ejeren af det etablerede net, der kan få tilskuddet udbetalt, og som skal opfylde krav om åben engrosadgang til infrastrukturen (se mere om udbetaling i afsnit 5 og åben engrosadgang i afsnit 4.1).

Partnerskabsaftalen skal desuden give sammenslutningens repræsentant eller kommunen fuldmagt til at indsende ansøgningen på partnerskabets vegne.

På [Energistyrelsens hjemmeside](#) kan du se, hvilke forhold vi anbefaler, at partnerskabsaftalen redegør for.

Erfaringen fra de tidligere ansøgningsrunder viser, at kommuner typisk deltager i projekter med finansiering uden at indgå som en formel del af partnerskabet. Hvis det er tilfældet, er det tilstrækkeligt, at kommunens tilsagn om tilskud er vedlagt ansøgningen. Kommunen behøver i disse tilfælde ikke at være medunderskriver af partnerskabsaftalen.

Læs mere om kommunens muligheder for at støtte bredbåndsprojekter i afsnit 3.

Partnerskabsaftalen skal vedlægges ansøgningen. Det er vigtigt, at aftalen er underskrevet af alle parter.

2.10 Hvordan søger vi om støtte?

Ansøgninger om tilskud skal sendes via [Energistyrelsens tilskudsportal](#).

Energistyrelsen har udviklet en guide til brug af tilskudsportalen, som I kan finde på [Energistyrelsens hjemmeside](#). Guiden forklarer jer, hvordan I skal udfylde de forskellige felter, og hvad I skal være opmærksomme på undervejs. Det er en fordel at have guiden ved siden af sig, når man udfylder ansøgningskemaet.

Ansøgere skal bruge Nem-id til at logge på tilskudsportalen og oprette sig som bruger. Det kan enten være en privat signatur, eller det kan være en medarbejdersignatur, hvis du fx repræsenterer en kommune, eller hvis sammenslutningen er registreret som en virksomhed (har et CVR-nummer).

Hvis du ikke har haft et Nem-id eller en medarbejdersignatur før, kan det tage lidt tid at blive oprettet og få nøglekort leveret første gang. Gå derfor i gang med forberedelserne i god tid.

Hvad indebærer det at være projektets administrator?

Den person, som indsender projektets ansøgning via tilskudsportalen, bliver som udgangspunkt projektets administrator. Der er imidlertid mulighed for at indsætte en

anden projektdeltager som administrator efterfølgende. Se nærmere i guiden til tilskudsportalen.

Administratoren fungerer som repræsentant for projektet i forhold til Energistyrelsen, men det bagved liggende arbejde med projektet kan sagtens være fordelt på flere andre personer fra sammenslutningen, kommunen og bredbåndsudbyderen.

Administratoren vil være Energistylsens primære kontaktperson, når der skal udveksles oplysninger mellem Energistyrelsen og projektet. Det er derfor vigtigt, at du som administrator holder dig orienteret om nyt i sagen. Det gælder ikke mindst i den periode, hvor vi gennemgår ansøgningerne og træffer afgørelse om, hvem som kan få tilskud. Hvis Energistyrelsen har spørgsmål til ansøgningen eller behøver yderligere dokumentation, skal vi kunne komme i kontakt med dig. Du vil modtage en mail fra os, når der er nyt til dig på tilskudsportalen om projektet.

Efter et tilsagn om tilskud, vil det også være dig, som skal sørge for at indhente underskrifter fra jeres bredbåndsudbydere og eventuelt revisor (hvis tilsagnet er på 500.000 kr. eller derover), hvorefter du på projektets vegne kan acceptere afgørelsen.

Når projektet er afsluttet, og alle adresser har fået adgang til nettet, kan netejer ansøge om udbetaling af tilskuddet. Se nærmere i afsnit 5.

I forbindelse med udbetalingsanmodningen skal du som administrator, eventuelt i samarbejde med andre deltagere i sammenslutningen og med bredbåndsudbyderen, udarbejde en rapport om projektet egnet til offentliggørelse. Formålet med rapporten er blandt andet at videregive borgersammenslutningens (foreningens) erfaringer fra projektet til senere ansøgere.

Rapporten kan fx indeholde beskrivelse af situationen før etableringen, hvordan projektgruppen greb projektet an, erfaringer (gode eller dårlige) fra projektet som kan deles med andre, beskrivelse af samarbejdet mellem borgergruppe, bredbåndsudbydere og kommune, valg af teknologi og opnåede resultater.

Endelig skal du som projektadministrator for sammenslutningen i forbindelse med rapporten bekræfte, at projektet er gennemført som ansøgt og er afsluttet. Det vil sige, at alle tilskudssøgende adresser har fået etableret netadgang helt ind til den enkelte bolig/virksomhed/sommerhus med et forbindelsesstik inde i huset.

Tilknytning af andre brugere på tilskudsportalen

Det er muligt for administrator at tilknytte andre brugere (fx bredbåndsudbyderen eller andre fra sammenslutningen) til sagen på tilskudsportalen, så de har adgang til sagens dokumenter og selv kan indsende materiale til Energistyrelsen.

Tilknytning af andre brugere gøres nemmest ved, at administrator via tilskudsportalen "inviterer" en ny bruger til at få adgang til sagen. Muligheden er nærmere beskrevet i guiden. Der er også mulighed for at bede Energistyrelsen om at tilknytte en ekstra bruger på sagen. Det kræver, at vedkommende først selv opretter en profil på portalen. Efterfølgende skriver I så til tele@ens.dk, og beder os om at give den nye person adgang til ansøgningen.

Oplysninger, der skal være med i ansøgningen

Følgende oplysninger skal fremgå af ansøgningen, når den sendes via tilskudsportalen:

- Hvem der er kontaktperson for projektet i forhold til Energistyrelsen.
- Hvilke adresser der er med i projektet. Husk, at adresserne skal ligge i et geografisk sammenhængende område, og at oplysninger om adresserne skal gives ved hjælp af [Energistylens bredbåndskort](#).
- Hvilke(n) kommune(r) projektet ligger i.
- Projektets start- og afslutningsdato, dvs. hvornår projektet påbegyndes, og hvornår etableringen af nettet er på plads.
- Partnerskabsaftalen mellem sammenslutningen og bredbåndsudbyderen, samt eventuelt kommunen vedlægges.
- Et budget for projektet over de samlede tilskudsberettigede omkostninger jf. afsnit 5 vedlægges. En eventuel investering fra bredbåndsudbyderen skal indgå i det oplyste budget. Budgettet kan eventuelt sendes som en del af partnerskabsaftalen.
- Oversigt over og dokumentation for hvorledes egenbetalingen for adresserne vil blive finansieret.
- Hvis kommunen kun deltager med finansiering, vedlægges kommunes tilsagn om tilskud.
- Fuldmagter fra alle ansøgende adresser, der bekræfter, at du må ansøge om tilskud på deres vegne, samt at de er indforstået med at få etableret netadgang med forbindelsesstik i huset. Hvis I er organiseret i en forening, kan du i stedet indsende dokumentation for, at foreningen kan handle på alle medlemmers vegne.
- Du skal indtaste oplysninger om den samlede pris for etableringen af nettet, jf. bredbåndsudbyderens budget, hvor meget egenfinansiering inkl. moms der bidrages med i gennemsnit pr. adresse, hvor meget din kommune eventuelt bidrager med af medfinansiering, og hvor meget bredbåndsudbyderen selv investerer i projektet.
- Du skal indtaste annonceringsnummeret. Med angivelse af nummeret bekræfter du, at projektet har været annonceret i mindst tre uger på Energistylens hjemmeside, og at valget af bredbåndsudbyder er sket efter annonceringen.

2.11 Frister i ansøgningsproces

Der er tre frister, I skal være opmærksomme på:

31. august 2018 **Frist for at gøre indsigelser over kortlægningen**
Hvis I mener, dækningsoplysningerne på jeres adresser ikke er korrekte, skal Energistyrelsen have besked senest denne dato.
3. oktober 2018 **Annonceringsfrist**
Jeres projekt skal være annonceret allersenest denne dato.
31. oktober 2018 **Ansøgningsfrist**
Frist for at indsende ansøgninger til Energistyrelsen. Ansøgninger skal være fuldstændige og korrekte, dvs. alle de krævede bilag og oplysninger skal indgå, og annonceringen skal være gennemført i mindst 3 uger.

Vi anbefaler, at I annoncerer i god tid inden annonceringsfristen, og at I ikke venter til den sidste aften med at udfylde og sende ansøgningen. Hvis der skulle opstå spørgsmål eller problemer i forbindelse med ansøgningen, vil det være en fordel at have tid til at drøfte spørgsmål indenfor partnerskabet eller få fat i Energistyrelsen.

2.12 Vurdering af projektansøgningen

En ansøgning kan kun indeholde ét sammenhængende projektområde. En kommune eller sammenslutning kan godt søge om flere forskellige projektområder, der ikke overlapper. Hvert projektområde skal have sin egen ansøgning. Hver ansøgning behandles for sig af Energistyrelsen.

Vær opmærksom på, at en adresse kun kan indgå i én projektansøgning. Indeholder en ansøgning en eller flere adresser, som allerede indgår i en anden ansøgning, vil Energistyrelsen kontakte projekterne med henblik på en justering af projekterne. Hvis der fortsat er adresser, der indgår i flere ansøgninger, vil disse blive fjernet fra den senest modtagne ansøgning, som i givet fald kan blive ændret eller afvist af Energistyrelsen.

Når ansøgningsfristen er udløbet, gennemgår Energistyrelsen ansøgningerne. Ansøgningerne skal opfylde alle krav, der er nævnt ovenfor, fx om hvilke oplysninger der skal være med i ansøgningen, og at adresserne i projektet skal være tilskudsberettigede i Energistylsens kortlægning.

Hvis en ansøgning ikke indeholder de relevante oplysninger, eller der søges tilskud til ikke tilskudsberettigede adresser, kan ansøgningen afvises. Energistyrelsen vil dog først kontakte projektet med henblik på afklaring af ansøgningen.

Pointmodellen

Ansøgningerne behandles ud fra en objektiv pointmodel. Pointmodellen giver point til projektet ud fra seks kriterier:

Kriterie	Vægt
Tilslutningsprocent ved adgang til maksimalt 10/2 Mbit/s	25 pct.
Tilslutningsprocent ved adgang til maksimalt 5/1 Mbit/s	25 pct.
Andel af landzoneadresser i land- og yderkommuner	15 pct.
Projektets størrelse	10 pct.
Totalprisen pr. tilslutning	10 pct.
Egenbetaling	15 pct.

På [Energistyrelsens hjemmeside](#) kan I prøve at indtaste jeres egne tal og se, hvor mange point I vil opnå. I kan også prøve at ændre på de enkelte elementer, fx forhøje egenbetalingen og se, hvordan det påvirker pointscoren.

Ranglistning af ansøgninger

Når ansøgningsfristen er udløbet, ranglister Energistyrelsen ansøgningerne efter det antal point, de får i pointmodellen. Der gives tilskud til projekter fra toppen af listen, indtil alle ansøgninger er imødekommet, eller indtil der ikke er yderligere midler i den årlige pulje. Hvis der er ansøgt om flere midler, end der er i den årlige pulje, vil der først blive givet fuldt tilsagn om tilskud så langt ned af listen, som det er muligt.

Hvis en ansøgning ikke kan imødekommes fuldt ud, fordi midlerne i årets pulje er anvendt, vil Energistyrelsen vurdere, om det er relevant at give ansøgeren tilbud om at få et delvist tilsagn. Det vil primært afhænge af, hvor stor forskel der er mellem det ansøgte beløb og de resterende tilskudsmidler. Projektet vil i givet fald få en kort frist til at beslutte, om projektet alligevel kan gennemføres som planlagt, men med øget egen- og medfinansiering på grund af det lavere tilskud.

Hvis projektet ikke ønsker delvis finansiering, går Energistyrelsen videre i rækkefølgen og giver helt eller delvist tilsagn om tilskud afhængig af størrelsen af det tilskud, der er søgt, og den restpulje af midler, der er tilbage. Hvis der er flere ansøgninger, efter midlerne i den årlige pulje er brugt op, vil de resterende ansøgninger få afslag og kan eventuelt ansøge igen i et af de følgende år.

2.13 Hvornår gives der svar på, hvilke projekter der får tilskud?

Energistyrelsen giver tilsagn eller afslag hurtigst muligt efter ansøgningsfristen. Processen vil senest være afsluttet inden udgangen af året.

Når et projekt har modtaget tilsagn om tilskud og accepteret tilsagnet, kan arbejdet med etablering af nettet påbegyndes. I afsnit 4 kan I læse mere om, hvilke krav der stilles til nettet, og i afsnit 5 om hvilke omkostninger der gives tilskud til, og hvordan der søges om udbetaling af tilskud, herunder kravene til regnskab.

2.14 Ændringer i projektet efter tilsagn er givet

Projekter skal som udgangspunkt gennemføres, som det er beskrevet i ansøgningen og tilsagnet om tilskud. Det er dog muligt at ansøge Energistyrelsen om at ændre dele af projektet. Der skal være tale om mindre ændringer, der ligger inden for projektets formål og overordnede beskrivelse. Projektets formål forstås som gennemførelse af det ansøgte projekt.

Det vil fx være muligt i mindre omfang at ændre på, hvilke adresser der medtages. Det er ikke muligt at øge antallet af adresser, der kan få tilskud, fordi tilskudsbeløbet ikke kan øges, efter tilsagnet er givet, men hvis nogle projektdeltagere falder fra, vil de som udgangspunkt kunne erstattes af andre støtteberettigede adresser. Der skal fortsat være tale om det samme sammenhængende område.

Ønsket om ændring kan ikke forventes godkendt, hvis ændringen betyder, at projektet ikke ville have fået tilsagn om tilskud i første omgang. Det er ikke muligt at ændre på egenbetalingen efter ansøgningsfristen.

Bemærk, at en ændring af et projekt kan medføre, at tilskuddet, som der er givet tilsagn om, kan blive reduceret forholdsmæssigt, fx hvis det ændrede projekt har færre adresser eller færre udgifter. Tilskudsbeløbet vil aldrig kunne blive større end det, som der er givet tilsagn om.

Ønsket om ændringen skal sendes til Energistyrelsen hurtigst muligt og som minimum inden den i ansøgningen oplyste afslutningsdato for projektet. Det er vigtigt, at I er opmærksomme på, at I ikke kan vente med at sende ønsker om ændring, til projektet er afsluttet. Hvis projekter ikke gennemføres som aftalt, og hvis Energistyrelsen ikke kan godkende en ændring, kan tilskuddet falde helt eller delvist bort.

Ansøge om udsættelse

I tilsagnet er det angivet, hvornår jeres projekt skal være færdigt. Hvis projektet bliver forsinket, er det vigtigt, at I så hurtigt som muligt og senest inden den oplyste afslutningsdato ansøger Energistyrelsen om udsættelse af afslutningsdato. Ansøgningen skal indeholde en begrundelse for forsinkelsen samt ny forventet afslutningsdato. Hvis projektet ikke er færdig til afslutningsdatoen, eller Energistyrelsen ikke kan godkende en forlængelse, kan tilskuddet bortfalde helt eller delvist.

2.15 Hvor kan jeg få svar på spørgsmål?

I kan finde den samlede information om puljen og kontaktpersoner for spørgsmål om puljen på www.ens.dk/bredbaandspulje.

Spørgsmål kan sendes til Energistyrelsen tele@ens.dk. Energistyrelsen vil løbende lægge spørgsmål og svar på hjemmesiden, hvis der er tale om spørgsmål, som vurderes at have en generel interesse.

3. Vejledning til kommuner

Som kommune kan I spille forskellige roller i forhold til de projekter, som ansøger om tilskud fra bredbåndspuljen.

Det vil være hensigtsmæssigt, at I i god tid har besluttet, hvordan og hvor meget kommunen vil involvere sig i bredbåndspuljen, herunder hvor i kommunen arbejdet med bedre bredbånd forankres. Det vil bl.a. være en hjælp for de lokale ildsjæle, der vil i kontakt med jer. I nogle kommuner er det en opgave, der forankres hos it- eller digitaliseringschefen, i andre i direktionsssekretariatet og i andre igen i erhvervsudviklingsafdelingen.

I er velkomne til at kontakte Energistyrelsen for dialog om, hvordan I kan komme i gang med processen i jeres kommune på bedste måde.

Dele information

Kommunen kan være med til at sørge for, at information om bredbåndspuljen er let tilgængelig for lokale parter, fx foreninger og borgere.

Overvej at gøre følgende for at dele information:

- Sørg for, at der er oplysninger om bredbåndspuljen på kommunens hjemmeside. I er velkomne til fx at henvise til Energistyrelsens hjemmeside www.ens.dk/bredbaandspulje
- Skriv på jeres hjemmeside, om kommunen kan hjælpe lokale borgere og i så fald hvordan.
- Send information om puljen og informationsmøder til lokale interessenter. Det kan være foreninger i kommunen, fx bylaug og grundejerforeninger, eller lokalambassadører m.v.

Koordinere indsats

Kommunen kan være med til at skabe kontakt mellem lokale ildsjæle eller hjælpe med at definere projektområder.

Give tilskud

Kommunen kan bidrage til finansieringen af et projekt med et tilskud. Det kan være med til at give projekterne højere pointscore. Kommunen kan frit vælge, hvor stort et eventuelt tilskud til et projekt skal være. Når en kommune vælger at

medfinansiere et projekt, har det betydning for projektets samlede pointscore. Kommunens finansiering bliver nemlig trukket fra den gennemsnitlige samlede pris pr. tilskudssøgende adresse, når der skal gives point i pointmodellens kriterie 5. Kommunens medfinansiering kan dermed forbedre et projekts chance for at opnå støtte fra bredbåndspuljen.

Kommunens bidrag kan også være med til at sikre, at projektet opnår den 1/3 af de budgetterede omkostninger, som skal dækkes af andre end bredbåndspuljen. Det kan dermed være afgørende for, om projektet kan modtage tilskud fra bredbåndspuljen.

Hvis kommunen ikke ønsker at være aktiv deltager i et projekt som en del af partnerskabet, kan kommunen nøjes med at give tilskud. Kommunen skal da blot fremsende skriftligt tilsagn om kommunalt tilskud til den projektansvarlige, så det kan vedlægges i ansøgningen. Det vil være hensigtsmæssigt, at det af tilsagnet tydeligt fremgår, om tilskuddet er et fast beløb uanset projektets størrelse, eller om der gives tilskud pr. adresse og i så fald, om der er et maksimum antal af adresser, I kan støtte.

Andre former for hjælp

Kommunen kan også hjælpe projekter ved fx at stille placeringer til master og antenner til rådighed til en lav pris eller eventuelt gratis, eller ved at give generel adgang til eventuel overkapacitet på kommunens fibernet. Kommunerne skal i den forbindelse være opmærksomme på gældende regler på området og statsstøttere reglerne.

Være projektejer

Den lokale efterspørgsel skal sikres, men kommunen kan godt være den, der driver projektet. Kommunen kan vælge en direkte deltagelse i et projekt ved selv at være initiativtager til projektet, indgå i partnerskabet og stå for indsendelse af ansøgning. I det tilfælde er der krav om, at kommunen også er med til at finansiere projektet.

4. Information til bredbåndsudbyder. Krav til det etablerede net

Der påhviler ejeren af bredbåndsnettet en række krav, som beskrives i det følgende. Som udgangspunkt vil det oftest være bredbåndsudbyderen, som ejer og driver bredbåndsnettet, men det kan også aftales, at det er sammenslutningen af borgere og virksomheder. I det tilfælde vil det være nødvendigt at organisere sig i en forening, der ejer nettet, som derfor bliver bredbåndsudbyder. Det skal fremgå af partnerskabsaftalen, hvem der ejer det etablerede bredbåndsnet.

4.1 Åben engrosadgang

Når projektet er gennemført, og nettet dermed er etableret og overholder de fastsatte hastighedskrav⁴, skal den bredbåndsudbyder, som ejer og driver det etablerede bredbåndsnet, give andre udbydere adgang til det pågældende net – en såkaldt åben engrosadgang. Dette indebærer, at andre udbydere skal have mulighed for at anvende det bredbåndsnet, der er etableret med støtte fra bredbåndspuljen, for at kunne levere tjenester til slutbrugere på det pågældende net.

Det bemærkes, at der skal gives adgang til hele det etablerede net. Dette indebærer både en adgang til accessnettet, der forbinder slutbrugerne til resten af bagvedliggende net, fx i en lokalcentral eller lignende, samt eventuelle mellemcentrale eller centrale dele af nettet, som er etableret i forbindelse med projektet. Hvis brug af eksisterende net indgår som en del af det samlede projekt, skal der også gives adgang til det eksisterende net.

Adgangen til bredbåndsnettet skal tilbydes til alle udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet på ikke-diskriminerende og transparente vilkår (se mere herom nedenfor).

Der skal gives adgang til det etablerede bredbåndsnet i minimum 10 år regnet fra projektets færdiggørelse. Derudover skal nettet åbnes for andre udbydere efterhånden, som nettet etableres, dvs. at der også skal gives åben engrosadgang løbende i det omfang, den etablerede infrastruktur tages i brug, og at adgangen skal gives hurtigst muligt, inden nettet tages i drift. I de tilfælde, hvor bredbåndsudbyderen også leverer detailtjenester til slutbrugere, betyder det normalt, at der skal gives adgang mindst seks måneder inden, at sådanne detailtjenester iværksættes.

En bredbåndsudbyder kan på baggrund af en markedsundersøgelse gennemført af den uafhængige telemyndighed (Erhvervsstyrelsen) i forvejen være pålagt at give adgang til et net. I sådanne tilfælde skal priser og vilkår for adgang til det net, der er etableret med støtte fra bredbåndspuljen, være i overensstemmelse med de forpligtelser, som bredbåndsudbyderen er pålagt i henhold til den eller de konkrete markedsafgørelser truffet af Erhvervsstyrelsen.

Åben engrosadgang

Som udgangspunkt fastsættes betingelser og vilkår for den åbne engrosadgang på baggrund af en kommerciel forhandling mellem bredbåndsudbyderen og øvrige udbydere.

⁴ Konkret skal nettet kunne give 30 Mbit/s download og 5 Mbit/s upload, når det er bygget, og senest i 2020 skal det kunne give 100 Mbit/s download og 30 Mbit/s upload. Der skal være tale om stabile, oplevede hastigheder, som kan fås indendørs.

Ved fastsættelse af rimelige priser for åben engrosadgang skal bredbåndsudbyderen have rimelig mulighed for at få dækket sine omkostninger, herunder en rimelig forrentning af den investerede kapital. Hvis bredbåndsudbyderen tilbyder urimelige vilkår, herunder priser, så vil den eller de udbydere, der ønsker adgang til det etablerede net, kunne klage til Energistyrelsen, der kan træffe afgørelse herom.

De nærmere regler for Energistyrelsens afgørelse findes i § 23 i bekendtgørelse om tilskud til etablering af højhastighedsbredbånd i 2018. Afgørelsen vil blive truffet efter høring af Erhvervsstyrelsen.

Bredbåndsudbyderen skal tilbyde andre udbydere to netadgangsprodukter:

- 1) netadgang til et produkt fra et centralt punkt i nettet, samt
- 2) en decentral netadgang.⁵

Netadgang til slutbrugere, der i accessleddet er forbundet med kobber- eller fiberkabler, skal som minimum omfatte et bitstrømsprodukt fra et centralt punkt og frem til slutbrugeren, samt et fysisk netadgangsprodukt fra et decentralt punkt og frem til slutbrugeren. Det vil i praksis sige, at der decentralt skal gives netadgang til en sort fiber, hvis der er tale om en fiberforbindelse, og en delstrækning af rå kobber, hvis der er tale om en xDSL-forbindelse. Ved en bitstrømstjeneste leverer bredbåndsudbyderen transmissionskapacitet mellem en slutbrugers tilslutningspunkt til nettet og det punkt i nettet, hvor øvrige udbydere kan opsamle og overtage trafikken.

Netadgang til slutbrugere, der i accesleddet er forbundet med kabel-tv-net eller en trådløs forbindelse, skal som minimum omfatte et bitstrømsprodukt fra et centralt punkt i nettet og frem til slutbrugeren.

Når nettet er etableret, skal der kunne leveres produkter med hastigheder på mindst 30 Mbit/s download og 5 Mbit/s upload til den enkelte slutkunde. Senest i 2020 skal der kunne leveres produkter med hastigheder på mindst 100 Mbit/s download og 30 Mbit/s upload til den enkelte slutkunde.

De ovenfor nævnte netadgangsprodukter skal tilbydes sammen med netadgang til de tillægsydelser (såkaldte accessoriske delelementer), der er nødvendige for, at andre udbydere reelt og på lige vilkår med bredbåndsudbyderen kan tilbyde detailprodukter til slutbrugere baseret på de tilbudte netadgangsprodukter. Det kan fx være samhusning, driftsstøttesystemer, bestillingssystemer, fejlretning, strømforsyning eller lignende.

⁵ Der skal dog ikke tilbydes en decentral netadgang i det omfang, der er tale om en trådløs accessinfrastruktur, eller en accessinfrastruktur baseret på coax.

Det skal understreges, at der her alene er tale om en eksemplificering af, hvad der kan forstås ved tillægsydelse, og at de nævnte eksempler derfor ikke er udtømmende. Afhængigt af den geografiske placering af det støttede net kan det fx være nødvendigt, at bredbåndsudbyderen også skal tilbyde et backhaul-produkt til et sted i nettet, hvor der er flere andre udbydere tilstede. Det gælder også, såfremt backhaul-strækningen ikke er en del af det støttede projekt.

Bredbåndsudbyderen skal sikre, at opfyldelsen af forpligtelsen til netadgang sker redeligt, rimeligt og rettidigt. Det vil sige, at bredbåndsudbyderen er forpligtet til at tilbyde de relevante produkter på loyal vis og behandle kunder og eventuelle konkurrenter ordentligt.

Bredbåndsudbyderen må således navnlig ikke i administrationen af netadgangen indføre procedurer, kriterier, krav, definitioner eller andre tiltag, der er egnet til at forsinke, begrænse eller udelukke opfyldelsen af forpligtelsen til netadgang, medmindre dette er sagligt begrundet i beskyttelsesværdige hensyn.

Ikke-diskriminerende vilkår

At netadgangen skal gives på ikke-diskriminerende vilkår indebærer, at bredbåndsudbyderen skal sikre, at alle udbydere, der anmoder om adgang til nettet, behandles lige, hvis forholdene er sammenlignelige. Dette indebærer, at samtlige udbydere, der ønsker adgang til nettet, skal tilbydes samme betingelser og vilkår, herunder pris, hvis forholdene er sammenlignelige.

Princippet om ikke-diskrimination gælder uanset, hvordan bredbåndsudbyderen definerer, strukturerer eller organiserer sin organisation, sine produkter eller lignende. Ikke-diskriminationsbegrebet forstås i overensstemmelse med begrebet i telelovens § 43.

Transparens

En betingelse om transparens skal sikre, at netadgangen til de relevante produkter foregår på en let, gennemskelig måde i forhold til priser, vilkår, tekniske forudsætninger og betingelser.

Bredbåndsudbyderen skal derfor i forbindelse med udbuddet af netadgangsprodukter:

- Give andre udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester adgang til oplysninger om betingelser, vilkår og kommercielle forhold svarende til netadgangsaftaler indgået med interne og eksterne aftaleparter, herunder vilkår for levering og anvendelse, samt priser og tekniske forhold m.v.
- Give andre udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester adgang til alle nødvendige oplysninger i forbindelse med indgåelse af aftaler om netadgang.

- Give andre udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester adgang til oplysninger om ændringer i det eksisterende udbud af netadgangsprodukter og eventuelle nye netadgangsprodukter.

4.2 Passiv fysisk infrastruktur

Når et projekt gennemføres, vil der normalt udover de konkrete ledninger eller sendeudstyr blive etableret såkaldt passiv fysisk infrastruktur.

Passiv fysisk infrastruktur defineres i henhold til graveloven⁶ som *"et element i et net, som skal huse andre elementer i et net uden selv at blive et aktivt element i nettet, fx rør, master, kabelkanaler, inspektionsbrønde, mandehuller, gadeskabe, bygninger, adgangsveje til bygninger, antenneanlæg, tårne, pæle m.v."*

I det omfang passiv fysisk infrastruktur indgår i et projekt, er det et krav for at opnå statsstøtte, at den passive fysiske infrastruktur, der etableres, skal dimensioneres, så de passive elementer kan huse mindst to yderligere kablede eller trådløse net.

Det er derfor alene et krav, at den passive infrastruktur dimensioneres således, at der er plads/kapacitet til yderligere to net (kabel eller lign.) udover det net, som husstanden tilsluttes med. Det er ikke et krav, at der etableres yderligere to tomrør.

Ejeren af den passive fysiske infrastruktur skal give fx en anden bredbåndsudbyder adgang til den overskydende kapacitet, så udbyderen kan etablere parallel infrastruktur.

Adgangen til den passive fysiske infrastruktur skal gives i overensstemmelse med reglerne om fælles udnyttelse af eksisterende passiv fysisk infrastruktur i graveloven. Det medfører, at der skal gives adgang på rimelige vilkår og betingelser, herunder pris.

Idet adgangen skal ske efter gravelovens regler, er der i modsætning til adgangen til selve nettet tale om en tidsbegrænset forpligtelse. Kravet om, at der skal gives adgang til passiv fysisk infrastruktur, bortfalder således ikke efter 10 år.

Graveloven indeholder en regel om, at adgang kan nægtes, hvis ejeren af den passive fysiske infrastruktur giver adgang til et mere forædlet produkt, fx netadgang til sort fiber. Denne regel finder ikke anvendelse på adgang til passiv fysisk infrastruktur i et støttet net.

For nærmere oplysninger om graveloven regler henvises til [Energistyrelsens hjemmeside](#).

⁶ Lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 662 af 10. juli 2003, som ændret ved lov nr. 741 af 1. juni 2015.

5. Udbetaling af tilskud

Udbetaling af tilskud sker til ejeren af det etablerede net, som aftalt i partnerskabsaftalen og oplyst til Energistyrelsen i forbindelse med ansøgningen. Det vil derfor typisk også være netejeren, som anmoder om at få udbetalt tilskuddet.

Udgangspunktet er, at udbetaling af tilskud først sker, når projektet er afsluttet. Se nedenfor om muligheden for rateudbetaling.

Den afsluttende rapportering og anmodning om udbetaling skal sendes til Energistyrelsen senest to måneder efter projektets afslutning, jf. afslutningsdatoen angivet i projektets ansøgning om tilskud.

Anmodning om udbetaling af tilskud skal sendes til Energistyrelsen via [tilskudsportalen](#). De erklæringer, I skal bruge, er vedlagt den fremsendte afgørelse med tilsagn om tilskud. Hvis neteejer ikke allerede har fået adgang til projektet på tilskudsportalen under ansøgningen, kan I overveje at få det i forbindelse med udbetalingen.

Ud over de to erklæringer vedlagt tilsagnet skal der fremsendes et regnskab for projektet, der er skrevet under af den partner, der etablerer nettet. Hvis tilskudsbeløbet er under 500.000 kr., skal regnskabsbilagene vedlægges. Hvis tilskudsbeløbet er 500.000 kr. eller derover, skal regnskabet bekræftes af en statsautoriseret eller registreret revisor. Partnerskabet skal selv afholde udgifterne til revisor. Det aftales internt i partnerskabet, hvem der afholder udgiften.

Statusrapportering og udbetalinger hører sammen. Når projektet beder om udbetaling af tilskud, skal I samtidig beskrive, hvordan projektet skrider frem eller er gennemført. Nogle af de væsentlige punkter i statusrapporteringen er at beskrive, om den lovede egenfinansiering fra de enkelte adresser i sammenslutningen og medfinansieringen fra kommunen er leveret, om netadgangen er lagt helt ind til de enkelte husstande, og om projektet i øvrigt er gennemført, som beskrevet i ansøgningen og tilsagnet.

Både netejer og projektadministrator skal bekræfte, at der er lagt net ind til og oprettet forbindelsesstik i bygningen hos alle de aftalte adresser. Netejer skal desuden bekræfte, at det etablerede net opfylder hastighedskravet på 30 Mbit/s download og 5 Mbit/s upload, samt at nettet senest i 2020 kan levere hastigheder på minimum 100 Mbit/s download og 30 Mbit/s upload.

Projektadministrator skal i forbindelse med anmodningen om udbetaling desuden fremsende deres egen rapport om projektet. Se afsnit 2.10 under punktet '*Hvad indebærer det at være projektets administrator?*'

Alle deltagere i projektet har pligt til at give Energistyrelsen oplysninger, hvis styrelsen beder om det. Der vil være tale om oplysninger, der skal bruges til at undersøge, om vilkårene for tilskuddet overholdes, eller oplysninger, der skal bruges ved udbetaling af tilskud. Det kan både være undervejs i projektet, eller efter nettet er bygget.

Tilskuddet kan helt eller delvist bortfalde, hvis projektet ikke overholder vilkårene for tilskuddet, og Energistyrelsen kan ikke udbetale tilskud, medmindre alt er belyst i den forbindelse. Det er derfor meget vigtigt, at I svarer Energistyrelsen hurtigt og fuldstændigt.

De præcise krav til rapportering ved slutafregning og ønske om udbetaling kan findes i bekendtgørelsens §§ 12-18. Energistyrelsen har også lavet en revisionsinstruks, der fastlægger, hvordan revisionen skal ske i forbindelse med projekterne. Revisionsinstruksen skal udleveres til revisor sammen med øvrige dokumenter fra partnerskabet, som er nødvendige for revisionen. Revisionsinstruksen er vedlagt som [bilag 1](#). Derudover henvises til Rigsrevisionen og FSR – danske revisors publikation "[Forvaltning og revision af offentlige tilskud](#)".

Vær opmærksom på, at tilskuddet kun udgør en andel af de afholdte omkostninger. Energistyrelsen fastsætter en tilskudsprocent på baggrund af ansøgningen. Hvis det samlede budget fx er 1 mio. kr., og der gives tilsagn om op til 500.000 kr. i tilskud, vil tilskudsprocenten være 50 pct. Ved udbetaling af tilskud, herunder rateudbetaling, kan der dermed højst gives 50 pct. af de løbende, afholdte omkostninger og maksimalt 500.000 kr. i alt i tilskud.

Støtteberettigede omkostninger

I kan finde oplysninger om, hvilke omkostninger der er støtteberettigede i bekendtgørelsens § 11.

De støtteberettigede omkostninger består af de faktiske nødvendige omkostninger for at etablere projektets net fx udgifter til materialer, lønninger og eksterne leverandører. Indirekte omkostninger (overhead) kan regnes med som støtteberettigede omkostninger, som dog højst kan udgøre 20 pct. af lønomkostningerne. De indirekte omkostninger skal også være knyttet til selve etableringen af nettet.

Der kan kun udbetales tilskud til omkostninger, som er dokumenterede afholdt og betalt. Omkostningerne opgøres uden moms. De indirekte omkostninger forventes ikke dokumenterede, men det skal fremgå klart af regnskabet, at der er tale om højst 20 pct. af lønomkostningerne.

Hvis projektet køber varer eller tjenesteydelser fra en leverandør, som er koncernforbundet⁷ med en af parterne i projektet, udgør de tilskudsberettigede omkostninger fra leverandøren alene den koncernforbundne virksomheds faktisk afholdte og betalte kostpris for varerne/ydelserne. Kostprisen er leverandørens pris uden avance. Det vil sige, at der kun kan udbetales tilskud for de direkte omkostninger forbundet med etableringen af nettet.

Der gives ikke tilskud til fx finansiering, omkostninger til drift af nettet og betaling mellem samarbejdsparter i projektet. Der gives heller ikke tilskud til konsulentydelse til sammenslutningen/borgergruppen, da disse omkostninger ikke knytter sig til selve etableringen af nettet.

Rateudbetaling

Hvis projektets tilskud er på 500.000 kr. eller derover, er det muligt at søge Energistyrelsen om ratevise udbetalinger i løbet af projektets gennemførelse. Der kan maksimalt udbetales i alt 60 pct. af tilsagnsbeløbet fordelt på højst 3 rater før den endelige slutaftregning. De nærmere regler for udbetaling i rater fremgår af bekendtgørelsens § 18. Der vil højst blive udbetalt et tilskud svarende til tilskudsprocenten af de foreløbige omkostninger.

Anmodning om rateudbetaling skal sendes via tilskudsportalen. Til anmodningen skal der være vedlagt et delregnskab, som er underskrevet af den partner, der etablerer nettet, samt en redegørelse på status for projektets gennemførelse. Hvis den ansøgte rateudbetaling er på 500.000 kr. eller derover, skal regnskabet bekræftes af en statsautoriseret eller registreret revisor.

5.1 Bortfald og tilbagebetaling af tilskud

Energistyrelsen kan fjerne tilskuddet fra et projekt, hvis projektet har afgivet forkerte oplysninger, eller hvis projektet ikke bliver gennemført som beskrevet i ansøgningen og tilsagnet og efter de regler, der gælder for bredbåndspuljen.

I bekendtgørelsens § 19 kan I læse nærmere om, i hvilke tilfælde et tilskud kan bortfalde. Bortfald af tilskud kan både ske undervejs i et projekt, og efter projektet er slut. At tilskuddet bortfalder, betyder, at et eventuelt udbetalt tilskud skal betales tilbage.

Bemærk, at eventuelle ændringer til et projekt skal godkendes af Energistyrelsen, og vær opmærksom på, at væsentlige ændringer af et projekt ikke kan forventes godkendt. Læs nærmere i afsnit 2.14.

Det er Energistyrelsen, der afgør, om tilskuddet skal bortfalde helt eller delvist, og et eventuelt udbetalt tilskud skal betales tilbage indenfor 14 dage.

⁷ Definition af koncernbundne virksomheder fremgår af [Kursgevinstloven § 4, stk. 2](#)

6. Retsgrundlag og klageadgang

Bredbåndspuljen tager udgangspunkt i Finanslovens § 29 (29.29.04) og tekstanmærkning 119. Den giver Energi-, Forsynings- og Klimaministeren mulighed for at lave regler om puljen. Det er sket i bekendtgørelse om tilskud til etablering af højhastighedsbredbånd i 2018, som træder i kraft 1. juli 2018.

Hvis du vil vide mere om en række af de fagudtryk, der bliver brugt i bekendtgørelsen, kan du finde hjælp i to vejledninger, Energistyrelsen har udstedt til graveloven:

- Vejledning om højhastighedsforberedelse af byggeriet
- Vejledning om fælles udnyttelse af eksisterende passiv fysisk infrastruktur og adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur

Bredbåndspuljen blev introduceret i den politiske aftale om "Vækst og udvikling i hele Danmark", som den daværende Venstre-regering indgik med Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti den 9. februar 2016. Rammerne for bredbåndspuljen 2018 blev fastlagt i "Aftale om Bredbånd og mobil i digital topklasse - Fremtidens telepolitik for hele Danmark" den 17. maj 2018 af regeringen sammen med Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Alternativet og Enhedslisten.

Klageadgang

Klager over Energistyrelsens afgørelser i forhold til bredbåndspuljen kan sendes til Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet.

Bilag 1 – Revisionsinstruks for projekter, der modtager tilskud fra bredbåndspuljen

Revisionsinstruks for revision af regnskaber for projektilskud på 500.000 kr. eller derover ydet til etablering af højhastighedsbredbånd.

Instruksen er udstedt med hjemmel § 29 (29.29.04) og tekstanmærkning 119 stk. 3, i finansloven for 2018.

Instruksen gælder ikke for projektilskud, der ydes til tilskudsmodtagere, som revideres af Rigsrevisionen.

§ 1. Revisionen udføres af en statsautoriseret eller registreret revisor. Stk. 2. I tilfælde af revisorskift i projektperioden skal den tiltrædende revisor rette henvendelse til den fratrædende revisor, der har pligt til at oplyse årsagerne til fratrædelsen.

§ 2. Revisionen foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, således som dette begreb er fastlagt i § 3 i lov om revisionen af statens regnskaber mv. (lovbekendtgørelse nr. 101 af 19. januar 2012) og nærmere præciseret i stk. 2 og §§ 3-7 samt i "God offentlig revisionsskik – normen for offentlig revision" fra januar 2013. For kommunerne gælder styrelseslovens § 42.

Stk. 2. Ved revisionen efterprøves, om projektreghskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Der foretages endvidere en vurdering af, om der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler, der er omfattet af projektreghskabet.

§ 3. Revisionens omfang afhænger af tilskudsmodtagers administrative struktur og forretningsgange, herunder den interne kontrol og andre forhold af betydning for regnskabsaflæggelsen. Desuden har tilskuddets (tilsagnets) størrelse betydning for revisionens omfang.

§ 4. Ved revisionen skal revisor efterprøve:

- 1) om projektreghskabet er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler
- 2) om tilskudsbetingelserne er opfyldt
- 3) om tilskuddet er anvendt til formålet
- 4) om tilskudsmodtager har udvist sparsommelighed
- 5) om de oplysninger, som tilskudsmodtager har meddelt Energistyrelsen om opfyldelsen af resultatkravene, er dokumenterede
- 6) om tilskudsmodtagers ledelse har foretaget en faglig afrapportering i de tilfælde, hvor Energistyrelsen har stillet krav om det, og at de data, der ligger til grund herfor, er pålidelige.

Stk. 2. Revisionen udføres ved stikprøvevise undersøgelser.

§ 5. Tilskudsmodtager skal give revisor de oplysninger, som må anses at have betydning for bedømmelsen af projektregnskabet og for revisors vurdering af forvaltningen, herunder mål og opnåede resultater. Tilskudsmodtager skal give revisor adgang til at foretage de undersøgelser, som tilskudsmodtager finder nødvendige, og skal sørge for, at revisor får de oplysninger og den bistand, som revisor anser for nødvendig for udførelsen af sit hverv.

§ 6. Bliver revisor opmærksom på lovovertrædelser eller tilsidesættelser af forskrifter af væsentlig betydning i forbindelse med midlernes forvaltning, påhviler det revisor straks at give tilskudsmodtager meddelelse herom og at påse, at tilskudsmodtagers ledelse inden 3 uger giver tilskudsyder meddelelse herom. I modsat fald er det revisors pligt at orientere Energistyrelsen. Revisors bemærkninger indsendes sammen med meddelelsen.

Stk. 2. Det samme gælder, hvis revisor under sin revision eller på anden måde bliver opmærksom på, at projektets gennemførelse er usikker af økonomiske eller andre årsager.

§ 7. Det reviderede projektregnskab forsynes med en erklæring, hvoraf det skal fremgå, at regnskabet er revideret i overensstemmelse med reglerne i denne instruks. Eventuelle forbehold og supplerende oplysninger skal fremgå af erklæringen.

Stk. 2. Revisor skal afgive en revisionsprotokol med revisors vurdering og konklusion vedrørende den udførte revision, jf. § 4. Revisionsprotokollen kan afgives i tilslutning til erklæringen.

Stk. 3. Genpart af revisionsprotokollen indsendes af tilskudsmodtager til Energistyrelsen sammen med det påtegnete projektregnskab.

§ 8. Nærværende instruks træder i kraft den 1. juli 2018 med virkning for de projekter, som har fået tilsagn om tilskud fra bredbåndspuljen i 2018